

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol.10, No.4, 2015, pp.640-651

OJED

An Online Journal
of Education
<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบลักษณะและเหตุผลของการเรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัยใน
กรุงเทพมหานคร : การวิจัยผสมวิธี

AN ANALYSIS AND COMPARATIVE OF CHARACTERISTICS AND REASONS FOR OUT-OF-
SCHOOL CLASSES OF PRESCHOOL STUDENTS IN BANGKOK METROPOLIS: MIXED
METHODS RESEARCH

นางสาวณัฐธิดา ดำริห์ *

Nattida Damri

รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมล ไตรวิชิตคุณ **

Assoc. Prof. Dr. Duangkamol Traiwichitkhun, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาลักษณะของการเรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัยในเขตกรุงเทพมหานครด้านวิชาที่เรียน จำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมต่อสัปดาห์ แบบการเรียนเสริม และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมต่อเดือน 2) เพื่อศึกษาเหตุผลในการเรียนเสริมและไม่เรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัย 3) เพื่อเปรียบเทียบลักษณะของการเรียนเสริม และเหตุผลของการเรียนเสริมและไม่เรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัยที่มีภูมิหลังต่างกัน ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วย 2 ระยะ คือ ระยะแรก ศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ผู้ปกครองที่นักเรียนเรียนเสริม 15 คน และไม่เรียนเสริม 10 คน ระยะที่สองศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 594 ฉบับจากกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน 14 โรงเรียนทั้งโรงเรียนปกติและโรงเรียนมีชื่อเสียง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยาย การวิเคราะห์สถิติทดสอบ Pearson Chi-square และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ 1) ลักษณะการเรียนเสริมนักเรียนระดับปฐมวัย ส่วนใหญ่เรียนเสริมทั้งด้านวิชาการและสันทนาการควบคู่กัน จำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมเฉลี่ยต่อคนต่อสัปดาห์ 6.57 ชั่วโมง ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมเดือนละ 4117.56 บาท ส่วนมากเรียนเสริมเป็นกลุ่มใหญ่มากกว่า 5 คน และเรียนเสริมที่สถาบันสอนเสริม 2) ระดับเหตุผลที่ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเรียนเสริมเพื่อเป็นการสันทนาการและการเสริมทักษะอื่นๆให้บุตรหลานมากที่สุด ส่วนเหตุผลที่ผู้ปกครองไม่ส่งบุตรหลานเรียนเสริมเพราะผู้ปกครองมีความพร้อมในการสอนบุตรหลานด้วยตัวเองมากที่สุด 3) วิชาที่เรียนเสริมมีความสัมพันธ์กับรายได้รวมของครอบครัว การศึกษา อาชีพ อายุของผู้ปกครอง และประเภทโรงเรียนที่นักเรียนเรียน จำนวนชั่วโมงที่เรียนและค่าใช้จ่ายที่เรียนเสริมต่อเดือน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่เรียนโรงเรียนมีชื่อเสียง มีระดับการศึกษาและระดับรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนสูงกว่าจะส่งบุตรหลานเรียนเสริมมากกว่าผู้ปกครองที่มีภูมิหลังต่ำกว่า ด้านเหตุผลในการเรียนเสริม พบว่า ด้านสันทนาการ และการเสริมทักษะอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกันตามภูมิหลัง แต่ระดับเหตุผลการเรียนเสริมด้านการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ด้านการพัฒนาการเรียนในห้องเรียน ด้านปัญหาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อ ด้านความไม่พร้อมของผู้ปกครอง และด้านความเชื่อและค่านิยมของผู้ปกครอง แตกต่างกันตามระดับการศึกษาของมารดาและระดับรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน และประเภทโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: nattida_tis@yahoo.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: duangkamol.t@chula.ac.th

ISSN 1905-4491

Abstract

The purposes of this study were 1) to study characteristics of out-of-school classes for preschool student in Bangkok : subjects, hours per week, type of and expense per month on out-of-school classes 2) to study reason for out-of-school classes and no study 3) to compare characteristics and reason for out-of-school classes with difference backgrounds 4) to study impact from out-of-school classes. The study had 2 phase. The qualitative study (1st phase), featured sample groups of 15 parents who send student study out-of-school classes and 10 parents who didn't send student study out-of-school classes using interviews. The quantitative study (2nd phase), had a sample group of 594 parents from 14 schools (both famous and normal school) in Bangkok. The research instrument was a questionnaire. Data was analyzed by descriptive statistics, Chi-square and ANOVA . The research finding are 1) Preschool student learnt both academic and recreation subjects, 6.57 hours per week and 4117.56 baht per months to study out-of-school classes. Most of student study out-of-school classes at tutoring institutions with more than 5 persons class size. 2) The most reason of out-of-school classes was for recreation and enhanced variety skills and reason of no out-of-school classes was parents readiness. 3) The subjects of out-of-school classes was correlated with household income, parents' education occupation and age, type of school. Household income, mother's education and types of school was correlated out-of-school hours and expenditure so student who came from higher backgrounds pay more than the lower. Reason for out-of-school classes, founded difference reason level in Preparation before study, Improve achievement in school classes, Curriculums and teacher's class management problems, Preparation for Prathom 1 examination, Parents' unreadiness, Belief and values; founded that parents from lower household incomes, lower mom education and parents from normal school had higher rating than others. There was no founded differenced in recreation and enhanced variety skills reason.

คำสำคัญ: การเรียนเสริม / นักเรียนระดับปฐมวัย

KEYWORDS: OUT-OF SCHOOL CLASSES/ PRESCHOOL STUDENTS

บทนำ

การเรียนเสริมในปัจจุบันของเด็กในวัยเรียนเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ นักวิชาการหลายท่านแสดงทัศนะว่า เป็นระบบการศึกษาเงาที่คู่ขนานกับระบบการศึกษาปัจจุบัน จากข้อมูลงานเสวนาโต๊ะกลมนานาชาติทางการศึกษา ครั้งที่ 1 จากหนังสือพิมพ์ คมชัดลึก (2555) พบว่าประเทศที่มีการเรียนเสริมสูงสุดคือประเทศอินเดีย โดยมีนักเรียนเรียนเสริมสูงสุด 80% จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด ในขณะที่ประเทศฮ่องกง พบผู้เรียนพิเศษในระดับ ม.1 สูงถึง 54% ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ UNESCO ที่อ้างถึงในงานของไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2545) ที่พบว่าประเทศในแถบเอเชียมีความต้องการที่จะส่งบุตรหลานเรียนพิเศษ หรือเรียนเสริมนอกเวลามากกว่าประเทศในยุโรปและอเมริกา สาเหตุก็เนื่องด้วยค่านิยมที่ต้องการให้บุตรหลานได้เข้ามาเรียนในเมืองหลวง ส่วนอีกเหตุผลหนึ่งที่สอดคล้องกับงานวิจัยของอุดมเดช ขาแก้ว (2547) พบว่านักเรียนต้องเรียนเสริมกันมากเนื่องจากสังคมในปัจจุบันเป็นโรคกลัวล้าหลัง

ในประเทศไทย การเรียนเสริมหรือการกวดวิชานั้นได้ขยายวงกว้างจากเดิมที่เป็นการเรียนเสริมเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น แต่ขณะนี้ ไม่ว่าในระดับชั้นมัธยมศึกษา ประถมศึกษา หรือแม้แต่กระทั่งระดับปฐมวัยก็มีการเรียนเสริมกันมากขึ้น โดยในระดับปฐมวัยมีทั้งการเรียนเสริมเพื่อเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในระดับประถมศึกษาและการเรียนเสริมทักษะด้านต่างๆ ซึ่งรูปแบบการเรียนมีทั้งลักษณะเรียนตัวต่อตัว เรียนที่สถาบันกวดวิชา จากข้อมูลค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชาของศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนสิทธิพลเมือง (2556) พบว่า ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมในชั้นปฐมวัย 1,000 บาท ต่อเดือนต่อคน เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายการเรียนเสริมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขั้นต่ำ 1,200 บาท ต่อเดือนต่อคน แล้วแทบไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะผู้ปกครองเล็งเห็นว่าปฐมวัยเป็นวัยที่พัฒนาการของสมองอยู่ในอัตราสูงกว่าการเจริญเติบโต

ของอวัยวะอื่นๆ ถ้าเด็กสามารถพัฒนาสมองได้ดีก็จะส่งผลดีในอนาคต เป็นผลทำให้ผู้ปกครองมีแนวโน้มจะสนับสนุนให้มีการเรียนเสริมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2549)

หากศึกษาลงรายละเอียดว่าทำไมพ่อแม่ผู้ปกครองถึงส่งเสริมให้เด็กเรียนเสริมตั้งแต่ระดับปฐมวัย กลับพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ที่ผ่านมาจะเน้นการศึกษาการกวดวิชาในภาพรวม และเป็นการศึกษาการกวดวิชาในระดับที่สูงกว่าระดับปฐมวัย และไม่ได้ศึกษาในเรื่องการเรียนเสริมเพื่อเพิ่มพูนทางทักษะในระดับปฐมวัย เช่น รายงานวิจัยของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2545) ที่ศึกษาสภาพปัจจุบันของการกวดวิชา ค่าใช้จ่าย เหตุผลประโยชน์ ปัญหาและผลกระทบต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากการกวดวิชา ส่วนอีกแนวทางหนึ่ง ที่ทำการศึกษากันมากคือปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนกวดวิชา ทั้งที่เป็นความคิดเห็นของผู้ปกครองและความคิดเห็นของนักเรียนเอง เช่นงานวิจัยของศรศมน เชิดชูสีมา (2549) ที่ศึกษาทัศนคติ ความเชื่อ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของผู้ปกครองที่มีต่อการสนับสนุนให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกวดวิชา และงานวิจัยของก้องเกียรติ บุญเสริม (2552) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเรียนกวดวิชาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นต้น

ดังนั้นงานวิจัยนี้จะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนเสริมในอดีต โดยงานวิจัยนี้จะมุ่งศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบลักษณะและเหตุผลของการเรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัยในกรุงเทพมหานครด้านวิชาเรียน จำนวนที่เรียนเสริมต่อสัปดาห์ แบบการเรียนเสริม และค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อเดือน รวมทั้งเหตุผลที่ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กมีการเรียนเสริม และไม่ให้เด็กเรียนเสริม ทั้งนี้ยังได้มีการเปรียบเทียบลักษณะของการเรียนเสริม และเหตุผลของการเรียนเสริมของนักเรียนปฐมวัยที่มีภูมิหลังต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะของการเรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัยในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านวิชาที่เรียน จำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมต่อสัปดาห์ แบบการเรียนเสริม และค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อเดือน
2. เพื่อศึกษาเหตุผลในการเรียนเสริม และไม่เรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัย
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของการเรียนเสริม และเหตุผลของการเรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัยที่มีภูมิหลังต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากตัวอย่างผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 25 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเรียนเสริมในระดับปฐมวัย จำนวน 15 คน เลือกผู้ปกครองด้วยวิธี snowball sampling และ กลุ่มผู้ปกครองที่ไม่เคยให้บุตรหลานเรียนเสริมในระดับปฐมวัย 10 คน เลือกผู้ปกครองด้วยวิธี purposive sampling เพื่อให้ผู้วิจัยทราบความคิดเห็นและเหตุผลของผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคุณภาพได้แก่แบบสัมภาษณ์และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพด้วยโดยวิธีการลดทอนข้อมูล (data reduction) เพื่อทำการคัดเลือกข้อมูลที่สำคัญและสามารถตอบวัตถุประสงค์และคำถามวิจัยได้ จากนั้นนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อนำไปสร้างเครื่องมือในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2558 จำนวน 14 โรงเรียน ที่เลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพราะต้องการทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากได้เรียนเสริมตอน

ปฐมวัย โดยกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นกลุ่มที่ 1 โรงเรียนที่มีชื่อเสียง จำนวน 7 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 325 คน และกลุ่มที่ 2 โรงเรียนปกติ จำนวน 7 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 269 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 594 คน ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือเป็นแบบสอบถามการเรียนรู้เสริมของนักเรียนระดับปฐมวัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ เพื่อศึกษาภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติเชิงบรรยายได้แก่ ค่าเฉลี่ย (X) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ความเบ้(skewness) ความโด่ง(kurtosis) เพื่อศึกษาลักษณะการกระจายและการแจกแจงของตัวแปร และใช้สถิติทดสอบ Pearson Chi-Square และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ด้วยการทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 2 กลุ่ม จากการทดสอบค่าเอฟ (F-test) แล้วทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Bonferroni (กรณี Lave's test พบว่า $p>.05$) และวิธีของ Dunnett's T3 (กรณี Lave's test พบว่า $p<.05$) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของการเรียนรู้เสริม และเหตุผลของการเรียนรู้เสริม และไม่เรียนรู้เสริมของนักเรียนระดับปฐมวัยที่มีภูมิหลังต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยแบ่งเป็น 4 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การสรุปผลการศึกษาลักษณะของการเรียนรู้เสริมของนักเรียนระดับปฐมวัยในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านวิชาที่เรียน จำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมต่อสัปดาห์ แบบการเรียนรู้เสริม และค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อเดือน

วิชาที่เรียน พบว่า ส่วนมากผู้ปกครองส่งบุตรหลานเรียนทั้งด้านวิชาการและด้านสันตนาการ คิดเป็นร้อยละ 47.17 รองลงมาคือเรียนเสริมด้านวิชาการอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 43.08 และการเรียนเสริมด้านสันตนาการอย่างเดียว คิดเป็นร้อยละ 9.75 ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่เรียนเสริมด้านวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 56.91 มากกว่า ด้านสันตนาการที่เรียนเสริมคิดเป็นร้อยละ 43.09 สำหรับด้านวิชาการ วิชาที่เรียนเสริมมากที่สุด คือการเรียนเสริมหลังเลิกเรียน คิดเป็นร้อยละ 25.07 รองลงมาคือวิชาภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 11.06 และวิชาคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 8.12 ตามลำดับ ด้านสันตนาการ ด้านที่ผู้ปกครองส่งเรียนเสริมมากที่สุดคือ ด้านกีฬา คิดเป็นร้อยละ 20.87 ด้านดนตรี คิดเป็นร้อยละ 9.90 และด้านศิลปะคิดเป็นร้อยละ 7.14 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาด้านสันตนาการ วิชาที่เรียนเสริมมากที่สุด พบว่า ด้านกีฬา ได้แก่ วายน้ำ ด้านดนตรี ได้แก่ ดนตรีสากล ด้านนาฏศิลป์ ได้แก่ นาฏศิลป์สากล ด้านศิลปะ ได้แก่ วาดรูป และด้านกิจกรรมสันตนาการอื่นๆ ได้แก่ ต่อหุ่นยนต์

จำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมต่อสัปดาห์ โดยภาพรวมพบว่า จำนวนชั่วโมงที่นักเรียนเรียนเสริมเฉลี่ยต่อคนต่อสัปดาห์ 6.57 ชั่วโมง จำนวนชั่วโมงที่นักเรียนเรียนเสริมเฉลี่ยต่อวิชาต่อสัปดาห์ 2.58 ชั่วโมง และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า ด้านวิชาการ มีจำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมเฉลี่ยต่อสัปดาห์ 3.28 ชั่วโมง โดยวิชาที่จำนวนชั่วโมงเรียนเสริมเฉลี่ยมากที่สุด คือ การบ้านหลังเลิกเรียน 4.81 ชั่วโมง รองลงมาคือ คอร์สตัวเพื่อสอบเข้าป.1 2.83 ชั่วโมง และคอร์สเสริมทักษะทางด้านสมอง 2.09 ชั่วโมง ด้านสันตนาการ มีจำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมเฉลี่ยต่อสัปดาห์ 1.66 ชั่วโมง ด้านที่มีจำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมเฉลี่ยต่อสัปดาห์มากที่สุด คือ กิจกรรมสันตนาการอื่นๆ 2.15 ชั่วโมง รองลงมา คือ ด้านกีฬา 1.85 ชั่วโมง และศิลปะ 1.50 ชั่วโมงตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายวิชาที่มีจำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมเฉลี่ยต่อสัปดาห์มากที่สุด พบว่า ด้านดนตรี ได้แก่ ดนตรีไทย 1.75 ชั่วโมง ด้านนาฏศิลป์ คือ นาฏศิลป์ไทย 1.60 ชั่วโมง ด้านศิลปะ ได้แก่ วาดรูป 1.55 ชั่วโมง ด้านกีฬา ได้แก่ แบดมินตัน 2.45 ชั่วโมง และด้านสันตนาการอื่นๆ ได้แก่ กีฬาและกิจกรรมอื่นๆ 2.29 ชั่วโมง ตามลำดับ

แบบการเรียนเสริม ภาพรวมส่วนใหญ่เรียนเป็นกลุ่มใหญ่มากกว่า 5 คน คิดเป็นร้อยละ 51.02 ด้านวิชาการส่วนใหญ่ เรียนเป็นกลุ่มใหญ่มากกว่า 5 คน ยกเว้นวิชาภาษาอังกฤษ และคอร์สเสริมทักษะทางด้านสติปัญญา ที่เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ด้านสันตนาการ ภาพรวมส่วนมากเรียนเป็นกลุ่มเล็ก น้อยกว่า 5 คน เมื่อพิจารณาเป็นรายวิชาพบว่า วิชาที่เรียนแบบตัวต่อตัว ได้แก่ ดนตรีสากล เทนนิส และว่ายน้ำ วิชาที่เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ได้แก่ ขับร้อง วาดรูป งานปั้น ต่อหุ่นยนต์ วิชาที่เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ ได้แก่ นาฏศิลป์สากล นาฏศิลป์ไทย เทควันโด แบดมินตัน ฟุตบอล และกีฬาและกิจกรรมอื่นๆ

สถานที่เรียนเสริม ภาพรวมส่วนใหญ่เรียนเสริมที่สถาบันสอนเสริม คิดเป็นร้อยละ 50.22 ด้านวิชาการส่วนใหญ่เรียนที่โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 55.96 ส่วนมากวิชาเรียนเสริมที่โรงเรียน ได้แก่ การบ้านหลังเลิกเรียน ภาษาไทย ภาษาจีน และวิทยาศาสตร์ และส่วนมากวิชาเรียนเสริมที่สถาบันสอนเสริม คือ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ คอร์สเสริมทักษะทางด้านสมอง และคอร์สตีวเพื่อสอบเข้า ป.1 ด้านสันตนาการ ส่วนใหญ่เรียนที่สถาบันสอนเสริม คิดเป็นร้อยละ 69.36 ส่วนมากวิชาที่เรียนเสริมที่โรงเรียน ได้แก่ ฟุตบอล และนาฏศิลป์ไทย และวิชาที่เรียนเสริมที่สถาบันสอนเสริม ได้แก่ ดนตรีสากล ขับร้อง นาฏศิลป์สากล วาดรูปและงานปั้น ว่ายน้ำ เทควันโด แบดมินตัน และต่อหุ่นยนต์

ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมต่อเดือน โดยภาพรวมพบว่า ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมเฉลี่ยต่อคนต่อเดือน 4,117.56 บาท ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมเฉลี่ยต่อวิชาต่อเดือน 1,616.19 บาท ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมด้านวิชาการเฉลี่ยต่อเดือน 1,608.95 บาท น้อยกว่าค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมด้านสันตนาการเฉลี่ยต่อเดือน 1,625.75 บาท ด้านวิชาการ วิชาที่มีค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมเฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุด คือ คอร์สตีวเพื่อสอบเข้า ป.1 3,645.15 บาท รองลงมาคือ คอร์สเสริมทักษะทางด้านสมอง 2,686.42 บาท และภาษาอังกฤษ 2,166.82 บาท ด้านสันตนาการ ด้านที่มีค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมเฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุด คือ ด้านดนตรี 1995.06 บาท ด้านกิจกรรมสันตนาการอื่นๆ 1625.75 บาท และด้านศิลปะ 1526.63 บาท ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายวิชา วิชาที่มีค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมมากที่สุด พบว่า ด้านดนตรี ได้แก่ ดนตรีสากล 2031.88 บาท ด้านนาฏศิลป์ ได้แก่ นาฏศิลป์สากล 1338.79 บาท ด้านศิลปะ ได้แก่ งานปั้น 1755.46 บาท ด้านกีฬา ได้แก่ เทนนิส 2000 บาท ด้านกิจกรรมสันตนาการอื่นๆ ได้แก่ หุ่นยนต์ 2280 บาท

ส่วนที่ 2 การสรุปเหตุผลในการเรียนเสริมและไม่เรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัย

เหตุผลการเรียนเสริม ของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด พบว่า โดยภาพรวมเหตุผลการเรียนเสริมมีความเป็นจริงในระดับมาก โดยด้านที่มีเหตุผลการเรียนเสริมมีความเป็นจริงในระดับมาก ได้แก่ ด้านสันตนาการและการเสริมทักษะอื่นๆ ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน และด้านความเชื่อและค่านิยมของผู้ปกครอง ตามลำดับ ส่วนด้านการพัฒนาการเรียนในห้องเรียน ด้านการเตรียมตัวเข้าศึกษาต่อ ด้านความไม่พร้อมของผู้ปกครอง และด้านปัญหาหลักสูตรและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาระดับเหตุผลสูงที่สุดที่ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเรียนเสริมในแต่ละด้าน พบว่า ผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานพัฒนาบุคลิกภาพ และกล้าแสดงออก มีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาทักษะทางสมองและเสริมสร้างสติปัญญา ผู้ปกครองคิดว่าการเรียนเสริมเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ต้องการให้บุตรหลานทบทวนบทเรียนในชั้นเรียนให้เข้าใจมากขึ้น สร้างความคุ้นเคยและความมั่นใจในการสอบเข้า ป.1 ให้กับบุตรหลาน ในส่วนความไม่พร้อมของผู้ปกครอง ผู้ปกครองคิดว่าการสอนเสริมสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับบุตรหลาน ได้เชี่ยวชาญกว่าผู้ปกครองจัดเอง และคิดว่าหลักสูตรที่โรงเรียนสอนไม่สามารถครอบคลุมเนื้อหาที่บุตรหลานจะต้องเรียนรู้ได้ทั้งหมด

เหตุผลการไม่เรียนเสริม ของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด พบว่า โดยภาพรวมเหตุผลมีความเป็นจริงในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีเหตุผลการไม่เรียนเสริมมีความเป็นจริงในระดับมาก ได้แก่ ความพร้อมของผู้ปกครอง ส่วนด้านความเหมาะสมตามพัฒนาการของนักเรียน ด้านความเชื่อและค่านิยม ด้านความไม่พร้อมของผู้ปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาระดับเหตุผลสูงที่สุดที่ผู้ปกครองไม่ส่งบุตรหลานเรียนเสริมในแต่ละด้าน พบว่า ผู้ปกครองเชื่อว่าถ้านักเรียนไม่สมัครใจจะเรียนเสริมเอง และถ้าศักยภาพของบุตรหลานไม่พอ การเรียนเสริมก็并不会เกิดประโยชน์ นักเรียนในระดับปฐมวัยสามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งอื่น เช่น อินเทอร์เน็ต สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ ผู้ปกครองเชื่อว่าการเรียนเสริมเป็นความต้องการของผู้ปกครองที่ไม่ต้องการให้บุตรหลานของตนด้อยกว่าคนอื่น และผู้ปกครองไม่มีเวลาวางไปรับ-ส่ง หรือดูแลบุตรหลานระหว่างเรียน

ส่วนที่ 3 การสรุปผลการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการเรียนเสริม และเหตุผลของการเรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัยที่มีภูมิหลังต่างกัน

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และเปรียบเทียบลักษณะการเรียนเสริม จำแนกตามภูมิหลัง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนเสริมกับรายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือ ระดับการศึกษาของมารดา ระดับการศึกษาของบิดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ประเภทโรงเรียน อายุของมารดา อายุของบิดา ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า จำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมต่อสัปดาห์และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมต่างกันตามประเภทของโรงเรียน อายุบิดาและมารดา ระดับการศึกษาบิดาและมารดา รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน โดยผู้ปกครองที่มีภูมิหลังดังกล่าวมากกว่า จะมี จำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมต่อสัปดาห์ และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมต่อเดือนมากกว่า ผู้ปกครองที่มีภูมิหลังดังกล่าวต่ำกว่า

2. ผลการเปรียบเทียบเหตุผลของการเรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัย จำแนกตามภูมิหลัง

เหตุผลการเรียนเสริม ทั้ง 7 ด้านพบว่า ด้านสันทนการ และการเสริมทักษะอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน แต่ระดับการศึกษาของมารดา ระดับรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน ประเภทโรงเรียนต่างกันส่งผลต่อเหตุผลการเรียนเสริมด้านการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ด้านการพัฒนาการเรียนในห้องเรียน ด้านปัญหาหลักสูตร และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ ด้านการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อ ด้านความไม่พร้อมของผู้ปกครอง ด้านความเชื่อและค่านิยม แตกต่างกัน โดยระดับการศึกษาของมารดา พบว่า มารดาที่มีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่ามีค่าเฉลี่ยมากกว่ามารดาที่มีการศึกษาสูงกว่า ระดับรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน พบว่า ระดับรายได้ของครอบครัวที่ต่ำกว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ระดับรายได้ของครอบครัวที่สูงกว่า และประเภทโรงเรียน พบว่า โรงเรียนปกติมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนมีชื่อเสียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เหตุผลการไม่เรียนเสริม พบว่า ด้านความไม่พร้อมของผู้ปกครอง ด้านความพร้อมของนักเรียนและผู้ปกครอง ด้านความเหมาะสมตามพัฒนาการของนักเรียน ด้านความเชื่อและค่านิยม แตกต่างกันตามระดับการศึกษาของมารดา ระดับรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน ส่วนประเภทโรงเรียนแตกต่างกันจะมีผลต่อความเห็นด้านความไม่พร้อมของผู้ปกครอง เพียงด้านเดียว

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นอภิปราย ประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะของการเรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัยในเขตกรุงเทพมหานคร ด้านวิชาที่เรียน จำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมต่อสัปดาห์ แบบการเรียนเสริม และค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อเดือน

วิชาที่เรียนเสริม ส่วนใหญ่นักเรียนในระดับปฐมวัยจะเรียนวิชาที่เป็นด้านวิชาการและสันทนการควบคู่กัน ตรงกับอัญชลี ภูประเสริฐ (2556) ที่กล่าวถึงแนวคิดการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมตามวัย

โดยในช่วงปฐมวัยนักเรียนต้องการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมหลายแบบมากกว่าเรียนด้านวิชาการและการเรียนต้องสอดแทรกความสนุกสนาน (fun) เข้าไปด้วย ซึ่งแตกต่างกับระดับชั้นเรียนอื่นที่เน้นด้านวิชาการ (สาลิณี คันธวะ, 2550) และ (รินทรา แก้วประดิษฐ์, 2555)

จำนวนชั่วโมงที่เรียนต่อสัปดาห์ นักเรียนระดับปฐมวัยมีความแตกต่างกับนักเรียนในระดับชั้นที่สูงกว่า (เสาวลักษณ์ มาวงค์, 2544; สุพจน์ ภิญญภัตสร, 2545) โดยนักเรียนในระดับปฐมวัยเรียนเสริมจำนวนชั่วโมงน้อยกว่าระดับชั้นอื่น โดยเฉลี่ยเรียนเสริมสัปดาห์ละ 6.57 ชั่วโมง แต่เมื่อรวมจำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมต่อสัปดาห์กับชั่วโมงเรียนในชั้นเรียนปกติพบว่า มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า เกณฑ์ที่ยูเนสโก กำหนดไว้ที่ 800 ชั่วโมงต่อปี หรือ 25 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (Benavot & Amadio, 2004)

รูปแบบการเรียนเสริม พบว่ามีความหลากหลายทั้งการเรียนแบบตัวต่อตัว เรียนเป็นกลุ่มเล็ก และเรียนเป็นกลุ่มใหญ่มากกว่า 5 คน สอดคล้องกับ Palegedera (2011) Byun (2011) และ Bray and Lykins (2012) ที่พบว่าในต่างประเทศมีลักษณะการเรียนเสริมที่หลากหลายรูปแบบ การเรียนด้านวิชาการส่วนใหญ่เป็นการเรียนแบบกลุ่มใหญ่มากกว่า 5 คน (ไทยพับลิก้า, 2556) ทั้งนี้ขนาดกลุ่มที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับปฐมวัยอยู่ที่ ครู 1 คนต่อนักเรียนไม่เกิน 12 คน (National Association for the Education of Young Children, 2008) และสถานที่การจัดการเรียนเสริม ภาพรวมส่วนใหญ่เรียนที่สถาบันสอนเสริม แต่ด้านวิชาการนักเรียนส่วนใหญ่เรียนเสริมที่โรงเรียน สอดคล้องกับงานของ Dawson (2009) แต่เหตุผลที่จัดการสอนเสริมด้านวิชาการแตกต่างกับงานของ Dawson (2009) และ Benveniste et al. (2008) ที่ทำการศึกษาในประเทศกัมพูชาและลาว ที่พบว่าสาเหตุที่ครูสอนเสริมที่โรงเรียนเป็นเพราะครูในประเทศดังกล่าวมีรายได้ต่ำมาก แตกต่างกับเหตุผลการจัดการเรียนการสอนเสริมในกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า การสอนเสริมในชั้นปฐมวัยที่โรงเรียน เป็นการจัดสอนเสริมเพื่อแก้ปัญหาให้กลุ่มผู้ปกครองที่ไม่สามารถมารับบุตรหลานได้ทันเวลาหลังเลิกเรียน

ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมต่อเดือน โดยภาพรวมพบว่า ค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมต่อเดือนเฉลี่ยเท่ากับ 4,117.56 บาท ซึ่งพบว่าสูงกว่าไทยพับลิก้า (2556) ที่เคยทำการวิเคราะห์ค่าเรียนเสริมของนักเรียนระดับอนุบาลอยู่ที่ 6,000 บาทต่อเทอม เฉลี่ยแล้ว 1,500 บาทต่อเดือน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบและค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมระดับปฐมวัยมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าระดับชั้นอื่น (รินทรา แก้วประดิษฐ์, 2555; สาลิณี คันธวะ, 2550) และแนวโน้มค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมสูงขึ้นกว่าอดีต เมื่อเทียบกับงานของเสาวลักษณ์ มาวงค์ (2544) สาเหตุที่ผู้ปกครองเสียค่าใช้จ่ายเรียนเสริมให้บุตรหลานตั้งแต่เด็กสูงกว่าระดับชั้นอื่นๆ อาจเป็นเพราะต้องการปูพื้นฐานการเรียนตั้งแต่เด็กเพื่อเป็นหลักประกันอนาคตที่ดีให้กับนักเรียน ถ้าผู้ปกครองมีทุนทรัพย์เพียงพอก็นิยมส่งบุตรหลานเรียนเสริมสอดคล้องกับ Pratham (2011)

ตอนที่ 2 เหตุผลในการเรียนเสริมและไม่เรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัย

เหตุผลในการเรียนเสริมในระดับปฐมวัย แตกต่างกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น โดยการเรียนเสริมในระดับปฐมวัย เป็นการเรียนเสริมที่มุ่งเน้นด้านสันตนาการ และพัฒนาทักษะอื่นๆ นอกเหนือจากด้านวิชาการ สอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนผ่านการเล่น มุ่งเน้นทั้งด้านวิชาการและสันตนาการควบคู่กัน (กระทรวงศึกษา, 2547) แต่การเรียนเสริมของนักเรียนที่ระดับชั้นสูงกว่าปฐมวัยจะเน้นด้านวิชาการเพราะต้องการนำไปใช้พัฒนาการเรียนในชั้นเรียน และใช้สอบเข้าศึกษาต่อ (คงศักดิ์ ธาตุทอง เสาวลักษณ์ มาวงค์, 2544 ; สาลิณี คันธวะ, 2550)

เหตุผลในการไม่เรียนเสริมในระดับปฐมวัย ส่วนใหญ่ไม่เรียนเสริมเพราะผู้ปกครองมีความพร้อมในการสอนบุตรหลานด้วยตนเองสอดคล้องกับงานของ คงศักดิ์ ธาตุทองและคณะ (2542) ที่ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นพบว่าเหตุผลที่ไม่เรียนเสริมเพราะ

ผู้ปกครองสามารถสอนบุตรหลานเองได้ รวมทั้งนักเรียนเองก็สามารถเรียนในห้องเรียนได้อย่างเข้าใจ สอดคล้องกับงานของสวนดุสิตโพล (2547) รองลงมาคือเหตุผลที่ผู้ปกครองคิดว่าการเรียนเสริมไม่เหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียนระดับปฐมวัย เป็นเพียงค่านิยมของสังคมเท่านั้น และเหตุผลสุดท้ายคือ เหตุผลด้านความไม่พร้อมของผู้ปกครอง จากงานวิจัยพบว่าเหตุผลอันดับสุดท้ายที่ไม่ส่งบุตรหลานเรียนเสริมแตกต่างกับงานของสุพจน์ ภิญญภัตสร (2545) ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า ความไม่พร้อมของผู้ปกครองด้านทุนทรัพย์ เป็นปัจจัยอันดับที่สำคัญที่สุด ที่ทำให้นักเรียนไม่ได้เรียนเสริม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยมีทุนทรัพย์ เวลา และความรู้เพียงพอสามารถสอนบุตรหลานเองได้ และไม่ต้องการส่งบุตรหลานเรียนเสริมเองไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องทุนทรัพย์

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการเรียนเสริม และเหตุผลของการเรียนเสริมของนักเรียนระดับปฐมวัยที่มีภูมิหลังต่างกัน

1. ลักษณะการเรียนเสริม

วิชาที่เรียนเสริม วิชาที่เรียนเสริมกับภูมิหลัง พบความสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่เรียนเสริมกับ รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว อายุผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองที่รายได้สูงกว่าจะส่งบุตรหลานเรียนเสริมทั้งด้านวิชาการและสนทนาการ ส่วนผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 60,000 บาท จะส่งบุตรหลานเรียนเสริมด้านวิชาการด้านเดียว สอดคล้องกับ A.T. Kearney (2012) ที่พบว่าเมื่อผู้ที่มีระดับรายได้สูงขึ้นมีการใช้จ่ายด้านสนทนาการมากขึ้น ตามลำดับ และอาจเป็นเพราะพ่อแม่ที่มีการศึกษาสูงกว่ามักจะแสวงหาทางเลือกต่างๆ ให้บุตรมากกว่าพ่อแม่ที่มีการศึกษาต่ำกว่าดังนั้นทำให้วิชาที่เรียนเสริมของบุตรหลานมีความแตกต่างกัน อาชีพของผู้ปกครองก็มีผลต่อการเลือกวิชาที่เรียนเสริม สอดคล้องกับ ศรศมน เชิดชูสีมา (2549) โดยอาชีพที่มีรายได้ไม่น้อยกว่าจะไม่ส่งบุตรหลานเรียนเสริมหรือเรียนเสริมด้านวิชาการอย่างเดียว ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมสูง และถ้าให้เรียนเสริมก็นิยมส่งบุตรหลานเรียนด้านวิชาการ เพราะต้องการเน้นให้นักเรียนเรียนเก่ง ซึ่งเป็นค่านิยมตามหลักคำสอนของขงจื้อ (มธุรส ศรีนวิรัตน์, 2014)

จำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมต่อสัปดาห์ และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมต่อเดือน พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมต่อสัปดาห์และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริม กับ ประเภทโรงเรียน อายุบิดา และมารดา ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา และรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน โดยพบว่า โรงเรียนที่มีชื่อเสียงมีการเรียนเสริมสูงกว่าโรงเรียนปกติ สอดคล้องกับงาน สุพจน์ ภิญญภัตสร (2545)

อายุ และรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนมีผลต่อการเรียนเสริมโดยผู้ปกครองที่มีอายุ และรายได้มากกว่า มีจำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมต่อสัปดาห์และค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมมากกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า

ระดับการศึกษาของบิดาและมารดามีผลต่อค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมของนักเรียน โดยพ่อแม่ที่มีการศึกษาสูงกว่าเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมมากกว่าพ่อแม่ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

ซึ่งเห็นได้ว่าอายุของผู้ปกครอง และสถานะทางสังคมทั้งด้านการศึกษา รายได้รวมต่อเดือนของครอบครัว มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับค่าใช้จ่ายในการเรียนเสริมและจำนวนชั่วโมงที่เรียนเสริมต่อสัปดาห์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยิ่งอายุ และสถานะทางสังคมสูงขึ้นยิ่งต้องการแสวงหาโอกาสให้บุตรหลานได้รับการศึกษาทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพที่ดีกว่า สอดคล้องกับงานของ Kohli et al. (2011) ที่พบว่า การเติบโตของรายได้ของประชากรในประเทศจีนและอินเดีย ทำให้คนชนชั้นกลางของประเทศมีรายได้มากขึ้นและจะส่งให้บุตรหลานมีการเรียนเสริมมากขึ้นตามไปด้วย และงานของ Byun (2011) พบว่าครอบครัวที่มีรายได้สูงขึ้นไปจะมีสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการเรียนเสริมต่อรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนมากยิ่งขึ้น

2. เหตุผลของการเรียนเสริมและไม่เรียนเสริม

เหตุผลของการเรียนเสริม พบว่า ระดับการศึกษาของแม่ รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน และประเภทโรงเรียนที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็นในการเรียนเสริมด้านสันตนาการ และการเสริมทักษะอื่นๆ แสดงว่าผู้ปกครองทุกคนเห็นว่าด้านสันตนาการ และการเสริมทักษะอื่นๆ นั้นมีความสำคัญในการเรียนรู้ของนักเรียนระดับปฐมวัย ซึ่งมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่นๆ สอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย (กระทรวงศึกษา, 2547) ที่ต้องการให้นักเรียนได้แสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และรักการออกกำลังกาย

ส่วนระดับความคิดเห็นในด้านการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ด้านการพัฒนาการเรียนในห้องเรียน ด้านปัญหาหลักสูตรและคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านการเตรียมตัวเข้าสอบศึกษาต่อ ด้านความพร้อมของผู้ปกครอง และด้านความเชื่อและค่านิยม

ระดับการศึกษาของแม่ที่ต่ำกว่า มีระดับความคิดเห็นที่สนับสนุนให้บุตรหลานเรียนเสริมมากกว่าระดับการศึกษาของแม่ที่สูงกว่า อาจเป็นเพราะความไม่พร้อมในด้านความรู้ในการสอนและดูแลบุตรหลานเรื่องการเรียนเล็งเห็นถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของที่เรียนเสริมที่ดีกว่าตนเองสอน ไม่มีเวลาสอนบุตรหลานเพราะต้องทำงาน

ระดับรายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า มีระดับความคิดเห็นที่สนับสนุนให้บุตรหลานเรียนเสริมมากกว่าครอบครัวที่มีรายได้สูงกว่า อาจเป็นเพราะค่านิยมที่เชื่อว่าถ้านักเรียนเรียนเก่งจะมีโอกาสที่ดีในอนาคต (Dang, 2008; Kuan, 2011)

ผู้ปกครองที่มาจากโรงเรียนปกติ มีระดับความคิดเห็นที่สนับสนุนให้บุตรหลานเรียนเสริมมากกว่าผู้ปกครองที่มาจากโรงเรียนที่มีชื่อเสียง เนื่องจากโรงเรียนที่มีชื่อเสียง มีความพร้อมมากกว่าในการจัดการเรียนการสอนให้มี อีกทั้งมีกิจกรรมกีฬา ดนตรี ศิลปะในชั้นเรียนปกติที่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ปกครอง สอดคล้องกับ Nath (2011) ที่พบว่าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและโรงเรียนเอกชนมีการปรับหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

เหตุผลของการไม่เรียนเสริม พบว่า ระดับการศึกษาของแม่ รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน และประเภทโรงเรียนที่ต่างกัน มีผลต่อระดับความคิดเห็นด้านความไม่พร้อมของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน ดังนี้

ประเภทโรงเรียนปกติ ระดับการศึกษาของแม่และระดับรายได้รวมของครอบครัวที่ต่ำกว่า มีระดับความคิดเห็นที่สนับสนุนให้บุตรหลานไม่เรียนเสริมมากกว่าระดับการศึกษาของแม่ที่สูงกว่า สอดคล้องกับสุพจน์ ภิญญภัตสร (2545) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความไม่พร้อมทั้งทางด้านทุนทรัพย์ ความรู้ และเวลา

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองควรมีการวางแผนการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ให้สอดคล้องกับโรงเรียนอนุบาลที่กำลังศึกษาอยู่เพื่อลดการเรียนเสริมที่เกินความจำเป็น การเรียนเสริมที่เหมาะสมให้นักเรียนระดับปฐมวัยควรให้บุตรหลานเรียนด้านการคิดวิเคราะห์ หรือด้านสันตนาการ เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ ควบคู่กับด้านวิชาการ โดยผู้ปกครองควรพิจารณาตามความชอบและความถนัดของบุตรหลาน และมีการประเมินบุตรหลานก่อนเรียนว่ามีพัฒนาการเหมาะสมสัมพันธ์กับวิชาที่เลือกเรียนเสริมให้สอดคล้องกัน และหลังจากเรียนเสริมแล้วจะต้องมีการประเมินบุตรหลานว่ามีความสุขจากการเรียนเสริมมากน้อยเพียงใดโดยไม่เอามาตรฐานหรือความต้องการของตนเป็นตัวชี้วัด

ข้อเสนอแนะสำหรับครูและโรงเรียน

โรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมสอนเสริมในลักษณะที่สร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียน ไม่ควรเน้นด้านวิชาการมากเกินไป แต่ควรเน้นด้านสันตนาการ เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ (ไข่มุก พงศ์สถาพร, 2555; ศราพงศ์ อิศรศักดิ์ ณ อยุธยา, 2554) และการพัฒนาการเรียนรู้ผ่านการเล่นมากกว่า สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้เรียนเสริม

โรงเรียนควรจัดให้มีพื้นที่ให้นักเรียนปฐมวัยและผู้ปกครองมารักกลับบ้านโดยเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยและมีครูเวรคอยดูแล ควรมีการประเมินความต้องการส่งบุตรหลานเรียนเสริมของผู้ปกครองว่ามีแนวโน้มความต้องการในด้านใด ถ้าความต้องการเรียนเสริมด้านนั้นเหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียนก็ควรนำมาพิจารณาเพิ่มเติมเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ และโรงเรียนควรจัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีพัฒนาการที่ช้ากว่านักเรียนในชั้นเรียน ครูผู้สอนควรมีการพูดคุย สื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับพ่อแม่ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบุตรหลานให้กับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนนั้นมีความต่อเนื่องทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลกระทบจากการเรียนเสริมในชั้นปฐมวัยโดยการทำวิจัยกับผู้ปกครองในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยผลกระทบจากการเรียนเสริมกับนักเรียนระดับปฐมวัย เพื่อต้องการทราบความต้องการและผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงกับนักเรียน
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากการเรียนเสริมเท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรได้มีการศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังจากการเรียนเสริม เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถเลือกการเรียนเสริมได้เหมาะสมกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น
3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิเคราะห์ลักษณะการเรียนเสริม และเหตุผลการเรียนเสริมในส่วนภูมิภาคที่มีความแตกต่างกันของบริบทด้วยเพื่อให้ได้ข้อสารสนเทศที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
4. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะระดับปฐมวัย ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการเรียนเสริมของทุกระดับชั้น เพื่อให้ได้ข้อสารสนเทศที่สามารถครอบคลุมการเรียนเสริมในระดับประเทศได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ก้องเกียรติ บุญเสริม. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเรียนกวดวิชาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุกับการวิเคราะห์โครงข่ายใยประสาท* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ข่าวการศึกษา. (2555, 21 พฤศจิกายน). *ซีทีวีเตอร์เป็นปัญหาทั่วโลก แนะนำใช้เน็ตพัฒนาครู-ช่วยเด็กอยู่รอด*. *คมชัดลึก*, หน้า 10.
- ไข่มุก พงศ์สถาพร. (2555). *การนำเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมการปั้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย*. สืบค้นจาก <http://www.edu.chula.ac.th/ojed/doc/V72/v72d0003.pdf>
- คงศักดิ์ ธาตทองและคณะ. (2542). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนและไม่เรียนพิเศษของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. โครงการนักวิจัยหน้าใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไทยพับลิก้า. (2556). *เมื่อคุณภาพการศึกษาใช้ “คะแนนชี้วัด” ผู้ปกครองทุ่มปैसेกว่าหมื่นล้านให้เด็กกวดวิชาเพื่อ “ดีถูก”*. สืบค้นจาก <http://thaipublica.org/2013/09/quality-of-thai-education>

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2549). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2545). *การกวดวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: องค์การการค้าของครูสภา.

รินทรา แก้วประดิษฐ์. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกโรงเรียนกวดวิชาของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษา ในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ศรศมน เชิดชูสีมา. (2549). *การศึกษาทัศนคติ ความเชื่อ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของผู้ปกครองที่มีต่อการสนับสนุนให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายวิชา (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

ศราพงศ์ อิศรศักดิ์ ณ อยุธยา. (2554). *การนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยของครูในโรงเรียนเอกชน*. สืบค้นจาก

<http://www.edu.chula.ac.th/ojed/doc/V54/V54d0055.pdf>

ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง. (2556). *พ่อแม่ผู้ปกครองแสนให้ลูก ‘กวดวิชา’ ชี้หวังพึ่งคุณภาพในโรงเรียนยาก เด็กมันใจทำให้คะแนนสอบดีขึ้น*. สืบค้นจาก

<http://www.tcijthai.com/TCIJ/view.php?id=2042>

สวนดุสิตโพล. (2547). *ผลสำรวจความจำเป็นหรือไม่ในการเรียนกวดวิชา*. สืบค้นจาก

<http://www.gotoknow.org/posts/55546> .

สาลินี คันธวะ. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง*. รายงานเป็นส่วนหนึ่งของวิชา 751409 Research Exercise in Current Economics Issue ปีการศึกษา 2550 ภาคการศึกษาที่ 2 คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุพจน์ ภิญโญภัสสร. (2545). *การศึกษาอุปสงค์ของการเรียนกวดวิชาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*.

การค้นคว้าแบบอิสระตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เสาวลักษณ์ มางค์. (2544). *การเรียนพิเศษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่*.

การค้นคว้าแบบอิสระตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุดมเดช ขาแก้ว. (2547). *ทัศนคติและแนวโน้มพฤติกรรมของผู้ปกครองของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนกวดวิชา*

SBC (สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

อัญชลี ภูประเสริฐ. (2556). *จาก Child centered และ Fun Find Focus สู่...IPC*. สืบค้นจาก

<http://www.komchadluek.net/detail/20130308/153430/A6IPC.html>

ภาษาอังกฤษ

Ben-Shabat, H., et al. (2012). *Consumer Wealth and Spending: The \$12 Trillion Opportunity*, A.T. Kearney Global Consumer Institute.

Benavot, Aaron, & Amadio, Massimo. (2004). *A global study of intended instructional time and official school curricula, 1980-2000*. Background paper commissioned by the

- International Bureau of Education for the UNESCO-EFA Global Monitoring Report (2005): *The Quality Imperative*. Geneva: IBE.
- Benveniste, L., et al. (2008). *Teaching in Lao PDR, Human Development Sector, East Asia and the Pacific Region*, The World Bank and Ministry of Education, Lao People's Democratic Republic.
- Bray, M. and C. Lykins. (2012). *Shadow Education Private Supplementary Tutoring and Its Implications for Policy Makers in Asia*. Philippines, Asian Development Bank
- Byun, S. (2011). *Shadow Education and Academic Success in South Korea*, College of Education, Pennsylvania State University.
- Dang. (2008) . *Private Tutoring in Vietnam: An Investigation of its Causes and Impacts with Policy Implications*. Saarbrücken: VDM Verlag Dr. Muller.
- Dawson, W. (2009). *The Tricks of the Teacher: Shadow Education and Corruption in Cambodia. Buying Your Way into Heaven: Education and Corruption in International Perspective*. S. P. Heyneman. Rotterdam, Sense Publishers: 51-74.
- Kuan, P.Y. (2011). "Effects of Cram Schooling on Mathematics Performance." *Comparative Education Review* 55(3): 342–368.
- Nath, S. R. (2011). *The Role of NGOs in Education: The Case of Bangladesh and its Wider Implications*. ANTRIEP (Asian Network of Training and Research Institutions in Educational Planning) Policy Seminar. New Delhi.
- National Association for the Education of Young Children. (2008). Teacher-Child ratios within group size Available on-line:
<http://dphhs.mt.gov/Portals/85/hcsd/documents/ChildCare/STARS/Kits/3to4centerteachertochildratiochart.pdf>
- Pallegedara, Asankha. (2011). *Demand for Private Tuition Classes under the Free Education Policy: Evidence Based on Sri Lanka*. Munich: Munich
 Available on-line: http://mpra.ub.uni-muenchen.de/31969/1/MPRA_paper_31969.pdf
- Pratham. (2011). *Annual Status of Education Report 2010*. Mumbai: Pratham.
 Available on-line: http://www.pratham.org/asr08/ASER_2010_Report.pdf